

СТАН ТА ДИНАМІКА ЛІСОВОГО ФОНДУ ДП «БАЛАКЛІЙСЬКЕ ЛГ»

Зеня В.А., гр. 205-23МВ-02

Гармаш А.В., старший викладач кафедри лісових культур, меліорацій та садово-паркового господарства
Науковий керівник – канд. с.-г. наук, доц. **В.В. Назаренко**
Державний біотехнологічний університет

Лісовий фонд певного регіону з однієї сторони є ресурсом заготівлі деревини та інших продуктів лісу, об'єктом збереження біологічного різноманіття, а з іншої сторони джерелом забезпечення екологічної стабільності територій. З огляду на це, оцінка сучасного стану та динаміки лісового фонду, є надзвичайно важливою. Враховуючи значення лісового фонду для сьогодення та майбутнього, проблеми пов'язані з його станом, сучасні виклики часу, дослідження проблем управління лісовим фондом, його організаційного та правового забезпечення набуває надзвичайної актуальності [2].

Державне підприємство, Балаклійське лісове господарство, розташоване на території Ізюмського та Чугуївського адміністративних районів. Відповідно до лісорослинного районування, знаходиться на межі між Степовою та Лісостеповою зонами, в зоні помірно-континентального клімату.

Проаналізувавши матеріали лісовпорядкування з 1970 по 2021 рік, встановлено що загальна площа лісового фонду лісогосподарського підприємства складає близько 28 тис. га., з яких майже 90 % є лісовими землями. Загальна площа за останні облікові періоди є незмінною, а раніше її зростання було за рахунок передачі колгоспних лісів до держлісфонду. За функціональним значенням переважають захисні ліси [3].

Серед лісових земель, незважаючи на зростання площ вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок та частки штучних лісів, постійно зменшується площа розсадників. Крім того, відмічено збільшення площ згарищ та загиблих насаджень, галявин, що є негативним фактором в розподілі і потребує дієвих заходів.

При зростаючій площі покритих лісом ділянок, останнім часом відмічено зменшення господарсько-цінних секцій, за рахунок зростання інших. В результаті чого в господарстві маємо 2,3 % похідних деревостанів, що не відповідають меті ведення господарської діяльності та природі лісу.

В підприємстві мають абсолютну перевагу середньовікові деревостани, частка яких, так як і пристигаючих, максимально наближено до оптимального. Через перерозподіл деревостанів за режимом лісокористування, спостерігається більше чим в два рази різке

накопичення частки стиглих та перестійних деревостанів, а як наслідок – зменшення площ молодняків.

Переважна частка деревостанів зростає за II класом бонітету, при цьому середній бонітет по підприємству маємо I,8, а відхилення в різні періоди складає $\pm 0,3$ одиниці. Частка високоповнотних деревостанів в аналізованому об'єкті менше 1%, при цьому більшість їх середньоповнотні. За зазначений період спостерігається негативна тенденція до постійного зниження середнього значення даного показника, який за даними останнього обліку дорівнює 0,64.

Через збільшення середнього віку та накопичення стиглих та перестійних деревостанів, маємо на сьогодні зниження середньої зміни запасу до 3,1 м³/га, що є мінімальним показником в порівнянні з всіма обліковими періодами [1]. В результаті цього накопичення маси деревини має рівні значення з її відпадом.

Результатом погіршення показників лісового фонду, є зниження ступеня використання лісорослинного потенціалу, який за останні 20-ть років погіршився майже на 10%. Через ці ж причини, маємо зниження економічної ефективності вирощування деревостанів, які в окремих господарських секціях сягають не один десяток тисяч гривень.

В цілому аналіз показників лісового фонду дозволив виявити такі тенденції, які мають негативні наслідки як у екологічному, так і господарському аспектах. Здебільшого причиною є не господарська діяльність на території лісового фонду, а чинна нормативно-правова складова та пріоритетність фінансування галузі з боку держави, що в свою чергу призводить до негативних наслідків в характеристиці показників лісового фонду. У сучасних умовах внаслідок російської агресії стан лісів погіршився, великі площі пошкоджено внаслідок бойових дій та пожеж, а його оцінка можлива лише із застосуванням засобів дистанційного зондування через наявність на значній частині території вибухонебезпечних предметів.

Література

1. Назаренко, В.В. Стан і динаміка лісового фонду державного підприємства "Балаклійське ЛГ"/ Назаренко, В.В., Пастернак, В.П., Поляков, О.К. // Науковий вісник НЛТУ України. - 2018. -28 (7), С. 17–21. <https://doi.org/10.15421/4028070>.

2. Ткач В. П. Сучасні проблеми розвитку лісового господарства Харківської області / В. П. Ткач, І. Ф. Букша, М. М. Ведмідь // Лісівництво і агролісомеліорація. - 2013. - Вип. 122. - С. 3-11. http://nbuv.gov.ua/UJRN/lisam_2013_122_3

3. Проект організації та розвитку лісового господарства державного підприємства «Балаклійське лісове господарство». – 2021. - Покотилівка, 137 с.